

BENE KRISZTIÁN

AZ NSKK FRANCIA ALAKULATÁNAK HARCAI MAGYARORSZÁGON A VÖRÖS HADSEREG ELLEN¹

Bevezetés

Annak ellenére, hogy Franciaország a győztes hatalmak között fejezte be a második világháborút, a harcokban való részvételével kapcsolatban mind a mai napig számos olyan fejezet akad, amellyel érdemben nem foglalkozott a történettudomány. Többek között ezek közé tartozik a német hadsereg fegyveres erőinek kötelékében szolgálatot teljesítő önkénteseké is. Azonban még ezek között is vannak olyan viszonylag jobban ismert alakulatok, mint a Waffen-SS vagy a Francia Antibolsevik Légio (LVF),² amelyek – általában a keleti hadszíntéren – kivették részüket a szövetséges reguláris alakulatok elleni küzdelmekből és olyan keveset emlegetett egységek, melyeket komolyabb harci szereplésük hiánya okán szinte egyáltalán nem lehet ismerni.

Jelen tanulmány arra tesz kísérletet, hogy ezt a hiányosságot részben pótolja, és az egyik ilyen alakulat történetét mutassa be, amely ráadásul Magyarországhoz is kötődik, mivel fennállása során legkomolyabb fegyveres összecsapásait hazánk területén vívta meg. Remélhetőleg ennek az epizódnak a felelevenítése mind a francia, mind pedig a magyar hadtörténetírást érdekes adalékokkal fogja gazdagítani.

Az NSKK létrehozása és tevékenysége

Az NSKK³ a nemzetiszocialista párton belül a háború előtt (1931 áprilisában) létrehozott szervezet volt, amely eredetileg azt a célt szolgálta, hogy soraiban tömörítse a gépjárművel rendelkező náci párttagokat, akik így hatékonyabban tudtak részt venni járműveikkel az NSDAP⁴ által szervezett felvonulásokon.⁵

---

¹ A tanulmány a Magyar Tudományos Akadémia Bolyai János Kutatási Ösztöndíjának támogatásával készült.

² *Légion des volontaires français contre le bolchevisme*: Francia önkéntesek légiója a bolsevizmus ellen vagy röviden Francia Antibolsevik Légio.

³ *Nationalsozialistisches Kraftfahrkorps*: Nemzetiszocialista Motoros Szállítóhadtest.

⁴ *Nationalsozialistische Deutsche Arbeiterpartei*: Nemzetiszocialista Német Munkáspárt.

⁵ MOUNINE, 1995. 5.

A náci párt hatalomra kerülése után a szervezet a náci fiatalság technikai kiképzését szolgálta azoknak már a hadseregbe való belépésük előtt. A kezdetben az SA⁶ alárendeltsége alá tartozó és a szállítáért felelős gépesített (autóval és motorral felszerelt) egységeket tömörítő szervezet magába olvasztotta a civil autó- és motorklubok összes tagját, valamint a Hitlerjugend⁷ mozgalom technikai kiképzésre küldött tagjait is. Az SA 1934-es bukása után a náci párt közvetlen irányítása alatt álló szervezetté vált, mely Németország minden gépjárművekkal kapcsolatos tevékenységét ellenőrzése alá vonta. Ennek keretében az autóbuzsós bel- és külföldi turistautaktól kezdve, az autó-motorsport rendezvényeken keresztül egészen az országúti forgalom irányításában való közreműködésig rendkívül szerteágazó tevékenységi kör koncentrált az NSKK kezében.⁸

1934-ben a szervezet tagsága 350 000 főből állt, akik négy hadosztály, tizenkilenc dandár és hozzávetőlegesen kilencven ezred kötelékébe voltak beosztva. Egy hadosztályba (Motorgruppe) öt dandár (Motorbrigade), egy dandárba pedig három ezred (Motorstandarte) tartozott. Az ezredek három-hat zászlóaljából (Motorstaffel) álltak, amelyeket három-tíz század (Motorsturm) alkotott, amelyekben három-négy szakasz (Trupp) volt, amelyeket három-négy 8-16 fős raj (Schar) alkotott. 1939-re az NSKK kötelékébe már 28 hadosztály és egy dandár (összesen 100 ezred) tartozott több mint 500 000 fővel, amelyeket az elfoglalt cseh és osztrák területekkel kiegészítve nyolc kerületi hadtestbe szerveztek.⁹

Ezt az igen nagy létszámú és műszakilag jól felkészített emberanyagot a második világháború előestéjén természetesen teljes egészében a német fegyveres erők és a háborús erőfeszítések szolgálatába állították. Ez hatalmas segítséget jelentett a jól kiképzett embereket igénylő Wehrmacht számára, ugyanakkor ez a szervezetnek komoly problémát jelentett, mivel a közelgő háborúra való felkészülés jegyében számos új feladatot kellett ellátnia. Egyrészt a német hadsereg gépesített és páncélos alakulatainak tagjai számára kellett továbbképzéseket tartaniuk, másrészt pedig ezzel párhuzamosan felfegyverzett őrzászlóaljakat (úgynevezett NSKK-Wehrstaffeleket) kellett felállítania.

---

⁶ *Sturmabteilung*: szó szerint rohamosztag, a náci párt egyik paramilitáris szervezete.

⁷ *Hitlerjugend*: a náci párt ifjúsági szárnya és másik paramilitáris szárnya.

⁸ THOMAS-JURADO, 1992. 4.

⁹ DELATOUR, 1975. 153.

1940-től kezdve pedig a fegyveres erők – eleinte a Luftwaffe,¹⁰ majd pedig a többi fegyvernem – részére kellett utánpótlás-szállítási feladatokat ellátnia. Ennek keretében a háború éve alatt számos új elnevezést kaptak ezek a hosszú múltra visszatekintő szállítóalakulatok (NSKK Transportregiment Luftwaffe, NSKK Motorgruppe Luftwaffe, majd NSKK Transportgruppe Luftwaffe) a rájuk bízott feladatok és a hozzájuk beosztott emberanyag létszámának növekedésével párhuzamosan.¹¹

Az NSKK toborzóakciói a megszállt Európában

Ugyanakkor a német önkéntesek többsége ekkorra már a német fegyveres erők kötelékében teljesített sorszolgálatot, ezért annak érdekében, hogy a rábízott feladatokat el tudja látni, az 1941-es évtől kezdve az NSKK a megszállt Európa országaiban is elkezdett önkénteseket toborozni. A külföldi jelentkezők feladata – autóvezetői és szerelői tanfolyamok elvégzése után – a fenti célokkal összhangban eleinte csupán a hadsereg utánpótlásának szállítása, forgalomirányítás, valamint a szállítójárművek karbantartása volt.¹² A német toborzókampány először Hollandiában és Belgiumban indult el 1941 májusában,¹³ majd fokozatosan kiterjesztették az egész kontinensre.¹⁴

A toborzóakciók sikeresnek tekinthetők, mivel 1943 júliusára több mint tízezer flamand, vallon, holland és francia jelentkezett az alakulatba, akik egy két dandárból álló hadosztályt alkottak Graf von Bayer-Ehrenberg tábornok parancsnoksága alatt. A dandárokat három, egyenként két zászlóaljából álló ezred alkotta, mely utóbbiakban hozzávetőlegesen kétezer fő teljesített szolgálatot. Az első dandárt (1., 2. és 3. ezred) 1941 nyarán Franciaországban hozták létre, és 1944-ig kizárólag ebben az országban tevékenykedett, mielőtt a szövetséges csapatok előrenyomulása miatt visszavonták Németországba, ahol a

---

¹⁰ Az NSKK francia önkéntesei ennek megfelelően a Luftwaffe egyenruháját hordták, csupán a felkarjukon lévő fekete baltával (az ún. francisque-kal, melyet Pétain marsall választott személyes szimbólumának) díszített francia trikolor jelezte nemzeti hovatartozásukat. LITTLEJOHN, 1972. 265.

¹¹ THOMAS-JURADO, 1992. 4.

¹² LITTLEJOHN, 1972, 265.

¹³ Ami részben megmagyarázza a szervezet soraiban szolgáló flamandok magas számát (3.000 fő).

¹⁴ COSTABRAVA, 2007. 41.

háború utolsó hónapjaiban harcoló alakulatként is bevetették. A második dandárt (4., 5. és 6. ezred) 1941 májusában állították fel Belgium keleti részén először két ezreddel, majd 1943 tavaszán kiegészítették egy harmadikkal, melyet jelentős részben francia önkéntesekkel töltöttek fel. Az első dandártól eltérően a másodikat egyaránt felhasználták a Szovjetunióban, Észak-Olaszországban, Jugoszláviában, valamint – mint látni fogjuk – Magyarországon is.¹⁵ Meg kell említeni, hogy a fenti alakulattal párhuzamosan más, hasonló feladatokkal megbízott egységek felállítására is sor került, amelyeket szintén a megszállt országok önkénteseivel töltöttek fel. Ilyenek voltak például az NSKK Transportgruppe Todt, illetve a NSKK Transportbrigade Speer Legion szállítóalakulatok, amelyek soraiban szintén nagy számban (több ezer főről van szó) találunk franciákat, de ezekkel most nem foglalkozunk, mivel a klasszikus NSKK egységekkel szemben a keleti hadszíntér harci eseményeiben való részvételük kevésbé érdekes számunkra.¹⁶

Franciaországban 1942. július 21-én kezdődött a toborzás, amely arra bízta a francia fiatalokat, hogy csatlakozzanak a német szállítóalakulathoz.¹⁷ A felhívások pedig sikerrel jártak, mivel több ezer francia – mértékadó becslések szerint 2 000-2 500 fő¹⁸ – jelentkezett az NSKK-ba 1942 és 1944 között.¹⁹ A sikert részben az is magyarázza, hogy Franciaországban a németek már 1941-ben létrehozták – az LVF egyik alapítójának, Pierre Costantininek a kezdeményezésére²⁰ – az ún. *Corps Automobile des Volontaires Antibolcheviques*-t²¹ (CAVA), mely

¹⁵ THOMAS-JURADO, 1992. 4-5.

¹⁶ LITTLEJOHN, 1987a. 163-164.

¹⁷ Az önkénteseknek Párizsban a Godot de Mauroy u. 2. szám alatt kellett megjelenniük, amely Troupeau százados, Bridoux hadügyminiszter veje vezetése alatt működött. LITTLEJOHN, 1987a. 161.

¹⁸ Bár egyes német források szerint ez a szám megközelíthette az 5.000-et is. BAMA N 756/201. Die Kameradschaft: Die Europäischen Freiwilligen, 3. Ezzel kapcsolatban érdemes megjegyezni, hogy a kívülállók számára a franciául beszélő önkéntes nyilván franciát jelentett, de vallonok is jelentős számban (legalább kétezren) jelentkeztek az alakulatba, így egyes német tiszték őket is franciának tekinthették bizonyos statisztikák elkészítésekor. LITTLEJOHN, 1987b. 111. Általánosságban a 3.000 fős létszám a legelfogadottabb. Lásd bővebben HOCHSTETTER, 2005.

¹⁹ AN 72 AJ 258, 232 14. Soldats français sous uniformes allemands, 1941-1945, 8.

²⁰ Ugyanakkor azonban Costantini másik javaslatát, mely szerint francia pilóták harcoljanak német vagy francia gyártmányú repülőgépek fedélzetén a Luftwaffe kötelékében, mereven elutasították.

²¹ Antibolsevik Önkéntesek Gépárműalakulata.

a német fegyveres erők ellátását szolgáló gépesített egységekben szolgálni kívánó önkénteseket várta. 1942-ben csupán az elnevezést kellett megváltoztatni, az addig jelentkezett állomány – melynek tagjai a német követelményeknek megfelelően 18 és 50 év közötti, jó egészségi állapotban lévő férfiak voltak – pedig megkezdhette kiképzését. Az önkéntesek jelentkezésük után orvosi vizsgálaton estek át, majd a szolgálatra alkalmasnak talált jelentkezőket Párizsban gyülekeztették, ahonnan valamivel később a Brüsszel külvárosában, Vilvoorde-ban található kiképzőközpontba szállították őket, ahol újabb orvosi alkalmassági vizsgálaton estek át, majd végleges szerződésük aláírása után öthónapos gépjárművezetői, szerelői és katonai alapkiképzésen vettek részt.²²

Visszaemlékezések szerint a katonai kiképzés első fázisa a német hadsereg által zsákmányolt francia fegyverekkel zajlott, majd ezt követően tanították meg az önkénteseket a német lőfegyverek kezelésére. Ezek kizárólag könnyű gyalogsági fegyverek voltak (Mauser 98K, MP0, MG34, gránátok stb.), a nehézfegyverzet esetleges használatára való felkészítés csupán a kézi páncéltörő fegyverekre (Panzerfaust, Panzerschreck) való kiképzésben merült ki, mivel az NSKK tagjait nem hagyományos gyalogsági egységként kívánták bevetni. A Belgiumban (előbb Schaefen/Diest, majd pedig Grammont/Gerardsbergen térségében)²³ lezajlott katonai kiképzést követően a franciákat Tübingenbe irányították, ahol az NSKK saját iskolájában, az úgynevezett NSKK Motor Schule – Lehrgang-ban vettek részt műszaki (vezetői és karbantartói) tanfolyamon.²⁴

Itt kell megcáfolnunk egy közkeletű hiedelmet is, mely szerint az NSKK kötelékéből rendszeresen és nagy számban helyeztek át embereket a Waffen-SS francia egységének kötelékébe. Teljes bizonyossággal ki lehet jelteni, hogy ilyen akciókra nem került sor, mivel az NSKK tagjai fontos feladatokat láttak el, amelyet a német hadvezetőség nagyra értékelt. Ugyanakkor számos esetben előfordult, hogy az NSKK vilvoorde-i kiképzőbázisán állomásozó francia önkéntesek

²² BAMA RS 3-33/3. Waffen-Grenadier-Division der SS "Charlemagne" (französische Nr. 1.), 57.; COSTABRAVA, 2007. 47-48.

²³ A résztvevők visszaemlékezései szerint a morált nem javította sem a rendkívül rossz időjárás, sem a nagyon gyenge élelmezés.

²⁴ MOUNINE, 1995. 6-7.

azért dezertáltak, hogy csatlakozhassanak a fenti alakulathoz, amelyben számukra a szolgálat sokkal nagyobb presztízzsel bírt, valamint több harcot – és így dicsőséget – tartogatott, mint a szállítóalakulatban végzett tevékenységük.²⁵ Ennek következtében több alkalommal is előfordult, hogy franciák egyesével vagy kisebb csoportokban átvonultak a közelben lévő Waffen-SS toborzóirodákbá, és gyakorlatilag új alakulatot választottak maguknak. Feltételezhető, hogy erre azért is került sor, mivel 1943 nyara előtt Franciaországban hivatalosan nem nyílt lehetőségük a Waffen-SS-be való jelentkezésre. A dezertőrök legnagyobb csoportja 1943 júniusában lépett a távozás útjára, mikor egyszerre harmincan jelentkeztek az SS-alakulatba.²⁶ Ez minden bizonnyal összefüggésben lehetett azzal, hogy ekkor került felállításra a Waffen-SS francia alakulata (először ezredként, majd dandárként, végül pedig 1945 elejétől hadosztályként), tehát a szökevények tisztában voltak vele, hogy egy többé-kevésbé „nemzeti” egység sorain belül teljesíthetnek majd valódi katonai szolgálatot.

A francia önkéntesek Európa hadszínterein

A franciaországi önkéntesek viszonylag nagy számuk okán az NSKK 2. dandárjának később felállított egységeibe lettek besorolva, ugyanakkor az időben elnyúló jelentkezések miatt eleinte nem volt lehetőség arra, hogy önálló nagyobb egységet hozzanak létre kizárólag franciákból, így az alakulat mindhárom ezredében megtaláljuk őket.²⁷ Legnagyobb számban az NSKK 4. ezredében (NSSK Regiment 4) szolgáltak franciák. Az ezred két zászlóaljából állt, melyek a létszámtól és a hadi helyzettől függően egyenként 2, 3 vagy 4 századból álltak. A századok általában 10-12 szállítóoszlopból álltak, melyek egyenként 12 járművet foglaltak magukba. A szállító járműveken kívül vontatók, szervizkocsik, mentőautók és motorbiciklik alkották a századok jár-

---

²⁵ Meg kell jegyezni, hogy a német hadsereg szabályzata szerint a dezertálás nem von maga után szankciókat, ha a dezertőr 24 órán belül a fegyveres erők valamely egységénél szolgálatra jelentkezik. Ebből kifolyólag az NSKK-ból távozó franciákat tárt karokkal fogadták az intenzív toborzást folytató Waffen-SS-nél.

²⁶ FORBES, 2005. 31.

²⁷ THOMAS-JURADO, 1992. 4.

műparkját. Egy járműhöz általában egy sofőr és egy könnyű fegyverzetű – puskával felszerelt²⁸ – kísérő tartozott, akinek a rakomány védelmét kellett ellátnia.²⁹

Az első francia önkéntesek 1942-1943 telén már részt vettek a Szovjetunióban harcoló német hadsereg utánpótlásának biztosításában. Az önkénteseket Rosztov térségében vetették be, ahol az alakulat tagjai teherautót vagy motorbiciklit vezettek, utánpótlást szállítottak, gépeket szereltek. A következő vélemény alakult ki róluk: „A francia sofőrök a legügyesebbek, de nem fordítanak kellő figyelmet a járművekre.” Ők látták el a harcoló alakulatok utánpótlását, amely elméletileg biztonságos feladat volt, de a fokozódó partizántevékenység miatt egyre gyakrabban kellett részt venniük fegyveres összecsapásokban is. Ebből a helyzetből és a német hadsereg növekvő emberigényéből kifolyólag ezek az egységek fokozatosan alakultak át harcoló alakulatokká. Kezdetben egy francia század, majd később további kettő teljesített itt szolgálatot az ezred VI. zászlóaljának kötelékében. 1943 tavaszán újjászervezték a teljes alakulatot, az egyre nagyobb számú francia önkéntesek egy jelentős részét ekkor a II. zászlóalj kötelékében gyűjtötték össze,³⁰ így a háború végéig ez volt az az egység, amely szinte teljes egészében francia állománnyal tevékenykedett.³¹

A keleti fronton tapasztalatokat szerző állomány és az újoncok összeolvasztásával létrehozott, három századból (4., 5. és 6.) álló második zászlóaljat – melynek teljes körű kiképzése hivatalosan 1943 késő őszen fejeződött be – december elején Észak-Olaszországba irányították. December-január folyamán a teljes egység Bresciában állomásozott, majd 1944 elején századonként egész Észak-Olaszország területén szétszórva kezdett el szállítási feladatokat teljesíteni. Míg a 4. század elsősorban Verona térségében tevékenykedett, az 5. és 6. századokat délebbre is bevetették, így például a 6. század egyes alegységei még a Monte Cassinót védő német csapatoknak is szállítottak utánpótlást. A német, francia és olasz teherautókkal felszerelt katonák

²⁸ Ez eleinte francia gyártmányú zsákmányfegyverzet volt, amelyet később német felszerelés váltott fel.

²⁹ BAMA RS 3-33/3. Waffen-Grenadier-Division der SS "Charlemagne" (französische Nr. 1.), 58.

³⁰ Ugyanakkor érdemes hozzátenni, hogy a harctérről visszatérőknek felajánlották, hogy a további katonai szolgálat helyett német gyárakban dolgozzanak. Arról nincs adat, hogy hányan éltek a felkínált lehetőséggel. FORBES, 2005. 30.

³¹ MOUNINE, 1995. 6.

egyaránt teljesítettek feladatokat az Organisation Todt, a Luftwaffe, a Legion Speer és a német hadsereg részére is attól függően, hogy hol volt éppen nagyobb szükség az egyébként szűkös szállítási kapacitásokra. Az 1944 őszéig tartó folyamatos szolgálat során a visszaemlékezések szerint nem került sor közvetlen összecsapásokra ellenséges reguláris csapatokkal vagy partizánokkal, azonban az alakulatnak voltak veszteségei, amelyeket a szövetséges légi erő alacsony támadásokat végrehajtó vadászbombázói okoztak. Elképzelhető, hogy ez a tény is hozzájárult ahhoz, hogy az NSKK-t 1944 júliusától harcoló alakulatnak tekintették, tagjait pedig a korábbi azonosító okmányok helyett katonai zsoldkönyvvvel látták el.³²

A zászlóaljat 1944. október-november folyamán szállítójárművei nélkül vasúti úton Dániába irányították, ahol Odense térségében különböző katonai objektumok (hadianyag-raktárak, támaszpontok) védelmi feladatait látta el. Ez az aránylag békés és veszélytelen szolgálat azonban nem tartott sokáig, ugyanis az alakulatot 1945 elején egyenesen a frontvonalba vezényelték.³³

A francia önkéntesek Magyarországon

Az egyébként sem túl nagy létszámú zászlóaljat két részre osztották, majd 1945 februárjában és márciusában útnak indították őket Magyarország felé. Mivel szállító járművekkel továbbra sem rendelkeztek, valamint a korábbi szervezeti beosztásukat sem őrizték meg, feltételezhető, hogy a két alakulatot alkalmi harccsoportként (úgynevezett Kampfgruppéként) kívánták bevetni a magyar Dunántúlon, ahol a harc helyzet minden szabad erőforrás felhasználását megkívánta a német hadvezetés szerint, ezért jelentős erőkoncentrációt hajtottak végre, amelynek elméletileg lehetővé kellett tennie a szovjet csapatok visszaszorítását és a stratégiai fontosságú zalai olajmezők védelmét.³⁴

Ugyanakkor már maga az utazás is komoly kihívást jelentett a szövetségesek folyamatos légitámadásai miatt, amelyek egyrésztől igen súlyosan megrongálták a német vasúti infrastruktúrát, másrésztől esetenként még a francia önkéntesek soraiban is veszteségeket okoztak. Ezek a támadások annyira hatékonyak voltak, hogy az elsőként útnak induló harccsoport végül csupán körülbelül egy hónapig

---

³² MOUNINE, 1995. 7-8.

³³ THOMAS-JURADO, 1992. 9.

³⁴ KEEGAN, 2008. 877-878.

tartó vasúti út után március vége felé érkezett meg a magyar hadszíntérre, a második pedig egyáltalán el sem jutott oda, mivel az alegység beérkezése előtt véget ért a háború.³⁵

A Magyarországra érkező harccsoport soraiban egyes visszaemlékezések szerint egy tiszti, NSKK-Sturmführeri (kb. hadnagyi) rangban szolgáló magyar származású francia állampolgár is volt. A Győr (esetleg Győri) vezetéknévre hallgató tiszt azonban az országhatár átlépése után eltűnt, feltételezhetően nyelv- és helyismerete segítségével dezertált az alakulattól, hogy elkerülje a várhatóan igen egyenlőtlen küzdelmet.³⁶

A harccsoportot, mely hozzávetőlegesen két századból állt,³⁷ Magyarországon újból teherautókkal látták el, de szállítási feladatok helyett egyenesen az arcvonal felé irányították őket, ahol fel kellett venniük a harcot a szovjetekkel. A komolyabb távolságok megtételét az is gátolta, hogy a járművekhez minimális mennyiségű üzemanyag állt rendelkezésre, ezért minden katona kapott egy benzineskannát és egy gumicsövet, hogy ha lehetőség nyílik rá, harcképtelenné vált járművekből szerezzenek üzemanyagot a továbbhaladáshoz. Az egység először a Balaton északi partján, Veszprémtől nyugatra találkozott az ellenséggel, ahol menet közben rajtuk ütött a Vörös Hadsereg egyik alakulata, amely a rövid, de annál hevesebb összecsapás során komoly veszteségeket okozott nekik. A sikertelen bevetést követően hátravonták az egységet, és kézi páncéltörő fegyverekkel felszerelve alkalmi páncélvadász alakulatként szervezték újjá. A második és egyben utolsó akciójára április végén került sor, amikor visszavonulás közben a Balatontól nyugatra az útjukat elvágó szovjet páncélosok ellen vetették be őket.³⁸ A franciák két harckocsit semmisítettek meg, az oroszok visszavonultak, a széthullás szélén álló alakulat pedig az éjszaka leple alatt folytatta útját nyugat felé. Az egység túlélői Soprontól délre léptek Ausztria területére, ahol értesültek a háború végétől.³⁹ A harc-

---

³⁵ MOUNINE, 1995. 10.

³⁶ FORBES, 2005. 233-234.

³⁷ ORY, 1976. 265.

³⁸ FORBES, 2005. 234.

³⁹ BAMA RS 3-33/3. Waffen-Grenadier-Division der SS "Charlemagne" (französische Nr. 1.), 58.

csoportban szolgáló franciák ezt követően egyénileg próbáltak boldogulni, egyesek megadták magukat a szövetségeseknek, mások pedig polgári ruhába öltözve próbáltak eljutni Franciaországba.⁴⁰

A zászlóalj másik fele a kapott parancsok ellenére végül csupán Ausztriáig jutott, ahol április 29-én Hans Ströhle NSKK-Hauptsturmführer (százados) a reménytelen hadi helyzetre való tekintettel feloszlatta az egységet. A francia katonák kisebb csoportokra oszlottak, és nyugat felé indultak. Többen Észak-Olaszország felé vették az irányt, amelyet az előző év folyamán megismertek, és ahol kevésbé fenyegette őket az azonnali fogságba esés. A különböző fegyvernemeknél szolgáló önkéntesek közötti különbségeket jól mutatja, hogy még itt is találkoztak francia Waffen-SS katonákkal, akik a saját alakulatukhoz való csatlakozásra és a harc folytatására biztatták a hazafelé tartókat, és mindezt 1945. május 3-án. Az NSKK korábbi tagjai visszatúsították az ajánlatot, és folytatták útjukat nyugat felé.⁴¹

Összefoglalás

Annak ellenére, hogy az NSKK az egyik kevésbé ismert és elismert második világháborús német katonai alakulat volt, tagjai fontos munkát végeztek elsősorban a háterszágban annak érdekében, hogy hozzájáruljanak a német háborús erőfeszítésekhez.

Az egység történetének érdekessége, hogy soraiban túlnyomó többségben voltak a külföldi önkéntesek, akik között meglepő módon igen nagy számban voltak francia állampolgárok is. Bár ezek az emberek nem frontvonalbeli szolgálatra jelentkeztek, a háborús helyzet úgy hozta, hogy végül az első vonalban is kellett harcolniuk, erre Magyarországon került sor a háború utolsó hónapjaiban. Nyilvánvaló módon ez az epizód semmilyen nagyobb jelentőséggel nem bír a háború kimenetele szempontjából, de érdekes adalékként szolgál a francia-magyar katonai kapcsolatok jobb megismeréséhez, ami annál is érdekesebb, mivel a két állam hivatalosan sem szövetséges, sem pedig ellenség nem volt a háború éveitől kezdve.

---

⁴⁰ FORBES, 2005. 234-235.

⁴¹ MOUNINE, 1995. 10-11.

Bibliográfia**Levéltári források**

Bundesarchiv-Militärarchiv:

BAMA RS 3-33/3. Waffen-Grenadier-Division der SS "Charlemagne" (französische Nr. 1.).

BAMA N 756/201. Die Kameradschaft: Die Europäischen Freiwilligen.

Archives nationales:

AN 72 AJ 258, 232 14. Soldats français sous uniformes allemands, 1941-1945.

Szakirodalom

COSTABRAVA, 2007 = COSTABRAVA, Ferdinand: *Le soldat baraka. Le Périphe européen de Fernand Costabrava, Panzergrenadier de la Brigade Frankreich*. k. n., Nice, 2007.

DELATOUR, 1975 = DELATOUR, François: *Le combat fou des SS français. Historia*, 40. sz. 1975. 150-155. o.

FORBES, 2005 = FORBES, Robert: *Pour l'Europe, les volontaires français de la Waffen-SS*. Éditions de l'Aencre, Paris, 2005.

HOCHSTETTER, 2005 = HOCHSTETTER, Dorothee: *Motorisierung und „Volksgemeinschaft“*. *Das Nationalsozialistische Kraftfahrkorps (NSKK) 1931-1945*. Oldenbourg, München, 2005.

KEEGAN, 2008 = KEEGAN, John: *A második világháború*. Európa, Budapest, 2008.

LITTLEJOHN, 1972 = LITTLEJOHN, David: *The Patriotic Traitors. A History of Collaboration in German-Occupied Europe, 1940-45*. Heinemann, London, 1972.

LITTLEJOHN, 1987a = LITTLEJOHN, David: *Foreign Legions of the Third Reich. 1. kötet*. James Bender Publishing, San Jose, 1987.

LITTLEJOHN, 1987b = LITTLEJOHN, David: *Foreign Legions of the Third Reich. 2. kötet*. James Bender Publishing, San Jose, 1987.

MOUNINE, 1995 = MOUNINE, Henri: *Le bataillon français du N.S.K.K. 39-45 Magazine*, 114. sz. 1995. 5-11. o.

ORY, 1976 = ORY, Pascal: *Les collaborateurs 1940-1945*. Editions du Seuil, Paris, 1976.

THOMAS - JURADO, 1992 = THOMAS, Nigel - JURADO, Caballero Thomas: *Wehrmacht auxiliary forces*. Osprey, Oxford, 1992.